

Dat .xvi. capittel:

Hoe heer Jan met groote droefheydt van Gloriande gescheyden is, ende is ten lesten gecomen byden coninck van Enghelant, die b[e]m by hem onderhouden heeft.

Als Gloriande al dese dingen hoorde, werdt zy zoo bedruckt dat zy van rouwe bedoude.¹ Ende doen zy weder tot haer selven ghecomen was, sprack zy ende zeyde: “O, Godt, hoe mooghen dese verraders ende flacteerders² deese boosheydt ende onduecht versiert³ heb-[D4ra]ben, daer ghy mijnen vader anders niet dan alle duecht beweesen hebt! Maer het is als men plach te segghen: haet ende nijt en bestorven noyt.”

“Voor waer, schoon lief,” sprack heer Jan, “ghy seght de waerheydt! Maer nae dien dat het aldus met my ghestelt is, zoo wil ick oorlof aen u nemen met also grooten hert rouwe als oyt ridder deede van zijnre vrouwe. Maer ist dat het lichaem van u vertrect, mijn herte sal nochtans nacht ende dach by u blijven. Ende ic hope dat ghy van my hooren sult binnen vier jaren, ist dat my God mijn leven spaert, ten waer dat ic eer weder quame.”

“Mijn schoon vriendt,” sprack Gloriande, “hoe neemt ghy den tijdt zo langhe? Ick en weet niet wat aengaen, want my twijfelt dat⁴ ick bevrucht ben. Ay lacen, ic en weet nu gheenen vrient ter werrelt daer ick mijnen noodt teghen claghen mach!”

Doen sloodt haer therte toe van rouwe. Daer waren haer b[e]yder⁵ herten zo vol drucx dat sy van groter benautheyt niet spreken en conden dan zy deen den anderen in den arm namen, ende met dien vielen hen de tranen uut den ooghen als twee loopende fonteynen.

Doen zy weder tot haer selven quamen, zoo zeyde heer Jan: “Schoon lief, stelt u te vreden het beste dat ghy cont. Ende wanneer

1. bedoude: onwel werd

2. flacteerders: mooipraters, slijmers — de zetter heeft de ligatuur ‘tt’ die eruit ziet als ‘ct’ opengebrosen als ‘c t’.

3. versiert: uitgebrosed, bekokstoofd

4. dat: omdat

5. Muller [1590]: blyder

ghy siet dat ghijt niet langher verberghen en cont, soo ghevet uwer voetstervrouwen Sibilia⁶ te kennen!”

Doen zy lange met malcander ghesprooken hadden, is Gloriande opghestaen ende heeft een somer⁷ gheladen met goude ende dien heeft zy den ridder gheschoncken om teer ghelt⁸ te hebben. Ende daer na zijne met grooten druck van een ghescheyden. Hy nam oorlof ende kustese vrientlijcken aen haren mont.

Heer Jan ginck in zijn camer ende sloot sijn duere na hem toe ende wert hem selve beclaghende ende zeyde: “Nu ben ick de alder ongevallich[st]e mensche diemen mach vinden, want ick nu moet ver-[D4rb]liesen alle mijn ghenuechten op deeser aerden, want ick moet dat landt vlien onverdiendt, daer alle mijn troost ende ghenuechte in rust.”

Ende hi weende seer deerlijcken alst ghoet te bedencken is. Ende als hi langhe tijt hadde geweest in dit verdri[e]dt, trooste hy hem selven ende greep eenen moedt 't beste dat hy conde.

Gloriande hadde aen d'ander zijde zo groten rouwe dat huer camenieren haer niet te vreden stellen en conden.

Daer nae riep heer Jan zijnen schiltnecht ende beval hem dat hy zijn dinghen ghereedt maken soude. Hy nam oorlof aen dat hoffghesinde, die alle droevich waeren van zijn vertrecken. Hy soude hem oock ghaerne ghewroken hebben aen Gouweron, maer hy en conde hem tzijnen wille niet vinden.⁹ Ende Gautier, de hertoghen, ontriet het hem. Aldus zijnder veel hee[r]en¹⁰ met hem een mijle weechs ghereeden, die seer droevich waeren van zijn vertrecken.

Als zy met hem een stuck weechs ghereden hadden, zoo hielt hy zijn paerdt stille ende badt henlieden dat zy wederomme rijden wouden. Ende zo hebben zy alle oorlof aen hem al wenende ghenomen.

Daer na riep heer Jan den coninck Alphonsus ende den hertoghe Ga[u]tier aen deen zijde ende seyde: “Mijn lieve heeren, overmidts dat ick u beyde betrouwe als broeders, zoo moet ic u een sake te kennen

6. Een 'sibille' is een exemplarisch wijze vrouw.

7. somer: lastpaard

8. teer ghelt: contant geld om reis- en verblijfkosten te kunnen betalen

9. hem tzijnen wille niet vinden: kon hem niet te pakken krijgen om zijn woede te koelen

10. Muller [1590]: Heeaen

gheven die my opt herte leyt. U is wel kenlijcken hoe dat de keyserlijcke mayesteyt my zijn dochter ghelooft heeft door den dienst die i[c]¹¹ hem gedaen hebbe. Nu door de liefde die wy tot malcanderen hebben, zoo hebben wy deen den anderen ons trouwe ghegheven, ende ick hebse nu bevrucht ghelaten, twelc my nu hertelijcken le[e]dt is dat het zoo verre gecomen is. Nu wy van malcanderen scheidten moeten, ende overmits dat ick nu in vreemde landen reysen moet, soo begheer ick ootmoedelijcken aen u beyden, wanneer den tijt comt [D4va] dat zy een vrucht ter werelt brenghet, dat ghy niet ghehinghen¹² en wilt datmen die vrucht ofte de moeder eenich ledtsel aen doe. Want ick sweere u by mijn ridderschap, i[c]k¹³ salt zoo hooch[lijcken]¹⁴ wreken datmender ten eeuwichen daghen af sal weeten te spreken! Daeromme beveel ickse in uwer beyder hoede, begheerende dat ghy uwe uuterste beste hier meede doen wilt, want ick sorghe dat de verraders daer seer op uut sullen zijn om ten minsten de vrucht te bederven.”

Als de heeren dit hoorden, hebben zy hem uut ghoeder herten beloofte dat beste daer inne te doen. Ende heer Jan nae den oorlof [r]eedt zijnder vaerden. Ende aldus r[ijd]ende¹⁵ door bosschen, door hagen ende over velt, soeckende zijn avontuer, peynsde hy altydt op de over schoone Gloriande, die hy bevrucht ghelaten hadde, ende sorghende¹⁶ oft haer eenich misquaeme ghebueren mochte.

Zoo is hy gereyst door Aelmanghen ende Deenmarcken. Ten lesten heeft hy voor hem ghenomen te reysen nae Enghelant, want de fame vanden coninck ghinck door alle landen dat hy alle vroome ridders onderhielt in grooter eeren,¹⁷ ende hy is zoo lange gereyst dat hy in Enghelant ghecomen is.

11. Muller [1590]: ie

12. ghehinghen: toestaan, toelaten

13. Muller [1590]: iek

14. Muller [1590]: hooch- — het afbrekingsteken suggereert dwingend dat er meer volgde.

15. Muller [1590]: rhoende

16. ende sorghende: de redacteur van deze prozaroman begint de zin vaak anders dan hij hem eindigt. Correct zou zijn geweest, ofwel: ‘ende sorghde’ of: ‘sorghende’.

17. Dit doet denken aan de reputatie van koning Artur.

De coninck hielt hem doen ter tijdt 't meestendeel binnen Lonnen, ende heer Jan is derwaerts ghereyst. Bin[n]en Lonnen comende zoo is hy ghelogeert geweest in een goede ende eerlijcke herberghe daer veel edelmans vanden hove daghelijcx [v]erkeerden,¹⁸ ende heeft daer kennisse mede ghemaect. Onder ander wasser een jonck ridder uyt Vranckrijck ghebooren, ghe-naempt Guydo, ende overmidts zijn ghetr[o]uwen dienst hadde hem de coninck opper jagher ghemaect. Met desen hielt heer Jan meest kennisse, alzoo dat zy ten lesten malkander beminden als broeders. Ende dese jonghe ridder nam heer Jan by hem in des conincx hof ende dede zoo veel aenden hofmeester [D4vb] als dat hi daer ooc onderhouden worde.

18. Muller [1590]: derkeerden